

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An poena lucri non acquirendi retrahens à nuptiis validè donationi, &
legato imponi possit. Pun. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

PUNCTUM XI.

An pœna lucri non acquirendi retrahens à nuptiis validè donationi, & legato imponi possit?

- 1 Pœna lucri non acquirendi à nuptiis retrahens in ultimis voluntatibus appoſita ei qui nunquam matrimonium contraxit, nec consummavit, nulla est.
- 2 Appoſita verò in contractu irrevocabili inter vivos vitiat contractum.
- 3 Rejicitur conditio teſtatoris maiorem quantitatem apponens facmina non nubenti, quam nubenti.
- 4 Idem eſt ſi leges virgini centum, ſi non nupſerit.
- 5 Quid de legato facto alicui tercio ſub ea conditione, ſi virgo non nupſerit.
- 6 Item rejicitur à legato conditio nubendi ex alterius conſenſu, & arbitrio.
- 7 Limitatur doctrina, ne procedat quando legans expreſſit ſuam voluntatem verbis negativis privantiſſimis hereditate, vel legato.
- 8 Sed rectius eſt prædictam conditionem eſſe excluſendam. Et ſi ſatis argum. oppoſitis.
- 9 Deinde rejicitur à diſpoſitione ultima voluntatis conditio avertens à liberis procreandis.
- 10 Supradicta conditio appoſita viduus, vel viduo non rejicitur.
- 11 Plures conſentit equè vitiare contractum inter vivos conditionem ab ſtatu clericali vel religioſo avertentem.
- 12 Contraria ſententia verior eſt.
- 13 Valida eſt conditio ingrediendi religionem legatis appoſita.
- 14 Aliqui conſentit debere in religione proſiteri.
- 15 Verius eſt ſatisfacere, ſi recto animo religionem ingrediatur.
- 16 Satisſit fundam. oppoſitis.
- 17 Subſiſtit conditio ſub privatione hereditatis virgini appoſita, ne nubat extra familiam, vel extra oppidum. Et ſatisſit rationi dubij.
- 18 Suſtinetur conditio prohibens nuptias pro aliquo determinato tempore.

Dvo ſunt in hoc puncto ſerè ab omnibus recepta teſta Sanch. lib. 1. diſp. 34. à num. 2. & Gutierr. de matr. cap. 21. à num. 1. Primum eſt pœnam lucri non acquirendi à nuptiis retrahentem in ultimis voluntatibus appoſitam ei, qui nunquam matrimonium contraxit, & consummavit, nullam eſſe, & hereditatem, ſeu legatum ſub ea pœna relictum purum remanere excluſa prædicta pœna, ut impoſſibili, niſi forte favore libertatis fuerit appoſita: habetur expreſſè leg. quortus 2. leg. cuius tale 71. §. Menus, & leg. Tria ſi non nupſerit ff. de condit. & demonſtrat. & §. impoſſibilis inſtit. de heredib. inſtituendis.

2. Secundum æquè receptum eſt, prædictam pœnam appoſitam ei, qui nunquam matrimonium contraxit, & consummavit ex contractu irrevocabili inter vivos non excluſi à contractu, ſed contractum omnino vitiare, ut colligitur ex §. ſi impoſſibilis inſtit. de nuptiis ſtipulationib. ibi, ſi conditio impoſſibilis obligationibus adiungatur nihil valet ſtipulatio, & ex leg. non ſolum ff. de actionibus & obligatio. leg. ſi ſuper impoſſibili ff. de fideiuſſorib. leg. impoſſibile ff. de Regul. iuris. At prædicta pœna ut bono Republicæ cõtraria, cui expedit filiorum procreatione ex legitimo matrimonio augeri à iure reprobat. leg. 1. Cod. de indicta viduus. tollend. Conditiones autem reprobatæ à iure impoſſibiles reputantur. I. conditiones qua contra bonos mores ff. de conditionib. inſtitutionum. Ergo prædicta pœna impoſſibilis eſt, & contractui per modum conditionis adiecta illum vitiat. Quod ſi roges quare prædicta pœna in modum conditionis appoſita ab ultimis voluntatibus excluſatur, non verò à contractibus, ſed illos vitiare ea eſt præcipue, ne diſpoſitio teſtatoris, quam ipſe emendare non poterat conuerteret. At cum promittens, & donans utpote qui poſt contractum ſuperſtes eſt, emendare ſuum contractum poſſit, noluit ius prædictum contractum ſuſtinere conditione reiecta, ſed potius ſtatui prædictum contractum nullum eſſe, ut integrè à contrahente emendaretur.

Ex his inferetur primò legatum, ſeu hereditatem tibi in teſtamento relictam ſub conditione ne matrimonium in eas te obtinere poſſes, tamen primò, & ſecundò in eas matrimonium; quia eſto obligari poſſes, ne ſecundas nuptias contraheres, at cum ex modo, & forma, quo prædicta conditio apponitur nuptiæ tibi interdicanter, conditio illa ut turpis, & impoſſibilis rejicitur, & legatum purum ſubſiſtit, ut bene aduerſus Acoſta in leg. cum tale §. ſi arbitratu limit. ult. num. 5. docet Sanch. dicta diſp. 34. numero 5. Gutierr. cap. 1. num. 8.

& colligitur ex cap. 2. & vlt. de tranſlat. pralac. cap. ex publico, de conuerſ. coningat. & tradit Barr. aurbent. de ſanctiſſim. Epiſ. cap. 8. ſed & hoc præſenti collat. 9. num. 2. & Bald. Cynus, Paul. de Caltro in aurbent. niſi rogati. Cod. ad Senatus conſult. Trebellian.

18. Sed diſtinguendum eſt, ſi legatum relictum ſit alicui determinatæ perſonæ, ut matrimonium contrahat, poterit concedi ſi religionem ingrediatur ex expreſſa decifione textus. ſed hoc præſenti Auth. de ſanctiſſim. Epiſ. cop. collat. 9. & aurbent. niſi rogati Cod. ad Senatus conſult. Trebell. & tradunt poſt alios antiquiores Cobarub. 1. Var. capite. 19. numero 10. Mantica de coniectur. ultim. volunt. libero 11. tit. 18. numero 26. Menoch. lib. 4. præſumpt. 148. an. 13. Gutierr. conſ. 26. num. 13. & lib. 1. can. queſt. num. 20. & de matr. cap. 20. num. 17. Sanch. lib. 1. diſp. 33. num. 29. Molina tom. 1. tract. 2. diſp. 207. conſ. 1. Rationem aliqui Doctores reddunt, ne via ſtatui prædictiſſimè præcludatur. Sed eſt fruſtranea ratio, nam prædicta diſpoſitio viam perfectioni non præcludit, tamenſi matrimonij ſtatum foueat, quod diu eſt. Nemo enim obligatur in opera perfectior ſuas diuitias expendere, ſufficiat eas expendere in opus honeſtum quale, eſt puellas pauperes dotare, neque puella ex hac diſpoſitione impeditur à religione, cum poſſit legato relicto religionem amplecti. Quapropter fundamentum huius decifionis eſt ſola præſumptio à iure facta voluntatis teſtatoris, qui creditur in legato relicto determinatæ perſonæ in matrimonium collocandæ ſolum ſpectaſſe quod ipſi perſonæ vile ſit, eamque in ſtatum decentem collocare. Cum ergo religionem ingrediens ſtatim decentem, & maximè vilem aſſumat, ex præſumpta teſtatoris voluntate legatum obtinebit. Secus erit ſi non ſolum legatum relictum ſit determinatæ perſonæ, ut matrimonium contrahat ſed ut contrahat cum perſona determinatæ, quia eò additio ſatis exprimit non ſpirituale matrimonium, ſed carnale velle. Quod ſic perſonæ, cui puella nubere debet obſiſſet, antequam ipſa eſſet in mora, neceſſario alteri nuptura eſt, ut poſſit legatum obtinere; quia non conceditur legatum ob ſolam vitam cœlibet, ſed ob matrimonium; ei autem religionem ingrediendi & legatum conceditur ex præſumpta teſtatoris voluntate. Cum enim ceſſauerit matrimonium cum determinatæ perſona contrahendum, & ſolum relinquatur obligatio contrahendi matrimonij, recedit iuris præſumptio velle teſtatoris ad nuptias tam carnales, quam ſpirituales legatum concedere.

At ſi legatum relictum ſit non perſonæ determinatæ, ſed indeterminate pro puellis maritandis, nequaquam concedi poterit religionem ingrediendibus, quia diſpoſitio textus aurbent. de ſanctiſſim. Epiſ. cop. §. ſed hoc præſenti collat. 9. ſolum eſt de legato relicto certæ perſonæ, ibi, ſive reliquerit ſuis liberis, ſive alij cuiuſque perſona. Ergo trahi non debet ad legatum incertis perſonis relictum, quia eſt diſpoſitio à iure communi exorbitans, quod exigit, ut conditiones in forma ſpecifica, & propria, & non ficta impleantur. leg. Menus, & leg. qui heredi. ff. de condit. & demonſtrat. At religio ſolam fictione iuris matrimonium vocatur, non proprie, ergo legatum relictum ſub conditione matrimonij contrahendi non poterit religionem ingrediendibus concedi. Atque ita docet Gutierr. Mantica, Cobarub. Menoch. Sanch. num. præced. relati.

19. Ab hac tamen doctrina excipiendum eſt legatum relictum pro puellis conſanguineis teſtatoris, hæ enim obtinebunt legatum relictum pro illis maritandis, tamenſi religionem ingrediuntur, quia propter affectionem teſtatoris, latam interpretationem legatum recipit, ut dicitur in leg. Aurelianus §. Ditus teſtamento facto, ff. de liber. legat. cenſeturque ac ſi certæ perſonæ legatum factum eſſet: ſicut docet Sanch. d. diſp. 33. num. 32. Mantica, lib. 8. de coniectur. ultim. volunt. tit. 5. numero 21. Gutierr. de matr. num. 27. in fine.

20. Quod ſi inquiras, quare ius præſumpſit teſtatorum velle ſuum legatum certæ perſonæ maritandæ relictum concedi, ſi religionem ingrediatur, non autem relictum perſonis incertis ea eſt, quia ſi legatum certæ relictum alteri concedatur, eo quod ipſa religionem ingrediatur, legatum in ſpecificam formam non impletur, ſecus verò incertis relictum. Nam eſto hæc, vel illa religionem ingrediatur, aliis concedi poterit, ut matrimonium in eam. Ob quam cauſam Tiraquel. de cauſa ceſſante limit. 18. numero 4. Sanch. lib. 1. diſp. 33. ſub num. 32. Gutierr. de matr. cap. 20. num. 28. & alij apud ipſos affirmant legatum relictum certæ perſonæ, ut in matrimonium collocaretur concedi poſſe ipſi, tamenſi tempore conditio teſtamenti nupta eſſet, ne diſpoſitio teſtatoris irrita cenſeretur, ſecus verò incertis perſonis, relictum, non enim dari poſſet nuptis, ſed nubendis.

3. Secundo reicienda est illa conditio, qua testator maior. in quantitate foeminae non nubenti, quam nubenti, quia ille excessus à nuptiis retrahit; et sic contra expressam declarationem textus, in leg. *Tertia si non nupsit ff. de condit. & demonstrat.* & triditales referens Cobarub. lib. 1. var. cap. 19. num. 9. & 10. Sanch. disp. 34. num. 6.

4. Tertiò si sub ea forma legatum facias, *lego virginem*, *centum si non nupsit*, quod si nupsit, Titio restituar, poterit virgo illa centum retinere, nec tenebitur restituere; quia est conditio retrahens à nuptiis, ac proinde à legato reicienda, ut probat textus in leg. *quotiens ff. de condit. & demonstrat.* Sanch. alius relatis dicta disput. 34. num. 9. Gutierr. cap. 21. num. 11.

5. Quarto si legatum factum sit alicui tertio sub ea conditione, si virgo non nupsit, distinguendum est, si ille tertius sit virgini consanguinitate, affinitate, amicitia, vel alio modo coniunctus, ita ut merito præsumi possit retrahendam esse à nuptiis, ne ille tertius legatum amittat, reiciatur conditio à legato, & illud obtinebit legatarius, tamen si virgo nupsit. Secus vero si ita extraneus sit, ut nulla ratione moveri possit virgo ob legati amissionem. Sanch. numer. 10. Gutierr. num. 12.

6. Quintò reicitur à legato conditio nubendi ex alterius consensu, & arbitrio ex leg. *cum tale §. rescriptum ff. de condit. & demonstrat.* eo quod libertas matrimonij minuitur, & legatarius à matrimonio ea conditione retrahitur, cum possit alter suum arbitrium, & consensum denegare in eam personam quæ legatio placuit. Sic Acosta in dicto §. *rescriptum num. 7.* Molin. de Hispanor. primogen. cap. 1. §. num. 3. Sanch. disp. 34. num. 19. & 20. Secus est si legatum factum esset sub obligatione petendi consilium, nam hac petitiò à propria voluntate pendet, & cum non astringatur legatarius consilium sequi, eius libertas in matrimonio contrahendo non minuitur, ut bene plures referentes docent Molin. lib. 2. de primogen. cap. 1. §. num. 37. Cobarub. 2. part. decret. cap. 3. §. 8. num. 3. Sanch. disp. 34. num. 24. Gutierr. de matr. cap. 21. num. 2. 5. Quod si is à quo est petendum consilium absens sit, & periculum in mora, vel alia via nequeat commode ab eo consilium requiri, poterit legatarius & matrimonium contrahere, & legatum obtinere consilio irrequiritò, quia per ipsum non stat conditionis executio, ut bene alius relatis docent Sanch. num. 2. 5. & 26. Gutierr. cap. 21. num. 24. Ex qua ratione inferitur, si vivo testatore decedat is, à quo consilium est petendum, legatum obtinere, & matrimonium contrahere posse legatarius; quia cum per legatum non stet conditionis executio haberi pro impleta, ut bene aduersus alios tradunt Mantica de coniect. ult. volum. l. i. tit. 18. n. 11. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 27. Gutierr. cap. 21. num. 30.

7. Hanc doctrinam limitant Ioan. Lupus, cap. per vestras nuptas. §. 2. num. 4. de donat. inter vir. & vxor. Pelacz de Mieres de maior. 1. part. quest. 50. num. 8. Indicat Mantica de coniect. ultim. volum. lib. 1. tit. 18. numer. 8. Burgos de Paz, conf. 20. num. 7. Gutierr. de matr. cap. 21. num. 18. & seq. ne procedat, quando legans expressit suam voluntatem verbis negatiuis priuantibus hereditate, vel legato cum qui absque consensu alterius nupsit, præcipue si is cuius est consensus requirendus, sit pater, vel mater, vel tutor, aut similis. Mouentur primo, quia honestissimum est, ne filius contra parentum voluntatem matrimonium inerat, sed ex illius consensu statum eligat. Ergo non est præsumendum iura hanc honestissimam conditionem improbare. Secundo non reicitur à legato conditio nubendi cum determinata persona, quia hæc conditio directè non retrahit à nuptiis, sed ad nuptias determinatas referatur, sicuti docent alius relatis Cobarub. 4. de sponsalib. 2. par. cap. 1. §. 3. num. 6. Molin. de primogen. c. 1. §. num. 3. Pelacz quest. 50. num. 1. Gutierr. de matr. cap. 21. num. 20. & probat lex regia l. 4. tit. 4. part. 6. & leg. 22. tit. 9. part. 6. At eadem videtur esse conditio nubendi ex consensu alterius quippe ex prædicta conditione non priuatur legatarius matrimonio, sed astringitur ad matrimonium alteri gratum. Quod si dicas id verum fore, si alter necessariò suum consensum esset præstiturus, at cum liberè negare possit, astringitur legatarius à matrimonio abstinere, vel absque alterius consensu illud inire; obstat: quia eo casu ad iudicem, & superiorem recurrere legatarius debet, qui consensum inique denegatum suppleat. argum. leg. 1. Cod. de nuptiis, ubi cum de nuptiis puella queritur neque inter tutorem, & matrem, & propinquos de eligendo futuro marito conuenit, arbitrium Præfulis provincie necessarium est. Et fauet Acosta in dicta leg. cum t. le §. si arbitrari ampliat. ult. num. 6. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 32. Loquens de vido, cui talis conditio apposta est. Neque his obest textus in leg. cum tale, §. rescriptum ff. de condit. & demonstrat. excludens à legato prædictam conditionem, quia intelligi debet excludere conditionem simpliciter oppositam non conditionem replicatam, hoc est, quando testator vltimò processit priuando hereditate, vel legato qui conditioni positæ non paruerit.

8. Carcerum verus cœsus prædictam conditionem, etiam

sub expressa priuatione hereditatis omnino à legato esse exciudandam. Quia prædicta conditio ex se, & non ex alia priuatione hereditatis minuit libertatem matrimonij, & à nuptiis retrahit. Ergo si simpliciter apposta reicitur à legato, etiam addita priuatione reici debet. Atque ita docet ex communi sententia Acosta in dicta leg. cum tale, §. si arbitrari ampliat. ult. num. 2. & seqq. specialiter num. 13. Molina lib. 2. de primogen. cap. 1. §. num. 3. alter Molin. t. 1. tract. 2. disp. 207. Henric. lib. 1. de matr. cap. 12. num. 6. & l. 2. n. 6. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 21.

Argumenta verò in contrarium si aliquid probarent, conuincerent conditionem requirentem parentum consensum sub verbis simplicibus appositam reiciendam non esse, ut consideranti facile innotescere potest. Si igitur omnes Doctores hanc conditionem à legato reiciunt, reiciere illam debent, tamen si vterius testator procedat priuationem legati addens. Quapropter ad primum respondet: est honestissimum sit filios in matrimonio eligendo parentum voluntati, præcipue cum rationabilis est, contra omnia; at noluit nisi in fauorem libertatis matrimonij testatoribus concedere potestatem imponendi eam obligationem suis hæreditibus, & legatariis. Ad secundum: admittitur obligari heredem, & legatarium posse sub priuatione hereditatis, vel legati acquirendi ad matrimonium cum determinata persona; nego tamen esse eandem rationem de obligatione ad contrahendum matrimonium ex alterius consensu, cum ex vi huius dispositionis non necessariò alterius consensus ponendus sit, tamen officio iudicis suppleatur.

9. Sextò reicitur à dispositione vltimæ voluntatis conditio auertens à liberis procreandis, ut si leges Titio, vel alteri coniuncto centum, si non habuerit filios, vel si sine liberis decesserit; gratia namque procreanda sobolis reicitur conditio à matrimonio auertens, ergo à fortiori reicienda est directè auertens à sobole procreanda. Quare ita docet relatis Socino & Acosta, Sanch. disp. 34. num. 7. Gutierr. de matr. cap. 21. num. 9.

10. Notauerit dixi reici prædictam conditionem ab hereditate, & legato appositam est qui nunquam matrimonium contraxit, & consummauit, nam si viduo, vel viduæ apponatur prædicta conditio, non reicitur, sed exequenda est attento iure nouo Authenticorum, quo ius antiquum Diggestorum corrigitur, ut constat ex *Authent. de nupt. §. que vni collat. 4.* & ex *Authent. cui relicta Cod. de inducta vniu. volend.* Honestum enim est à secundis nuptiis abstinere cap. fin. 30. quest. 1. Tum ne videatur voluptatis indulgere. Tum ne priorem conjugem minus æstimare videatur, & tradunt alius relatis Ant. Gomez in leg. 16. Tauri num. 8. Et 1. tom. 1. resol. cap. 12. num. 78. Matienç in leg. 3. gloss. 2. num. 14. tit. 1. lib. 5. compliat. Molina Iesuita tract. 2. disp. 207. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 29. & seqq. Gutierr. cap. 21. can. quest. cap. 2. §. num. 3. & de matr. cap. 21. num. 31. & seqq. Præterea dixi nisi fauore libertatis prædicta pœna, seu conditio apposta fuerit, ut si leges Mariæ centum sub conditione ne nubas si nupsit applicetur pro libertate alicui seruo concedenda, tenet quidem conditio, & Maria nubens amittit legatum, & liberati obtinenda conceditur; ut colligitur ex leg. Titio. §. serui rescripti ff. de condit. & demonstrat. per quem textum plures, quos refer. & sequitur Tiraquel. de priuileg. pœna causa, prim. leg. 13. Mantica de coniect. ult. volum. lib. 1. tit. 18. num. 8. Et 18. num. 11. Gratian. reg. 8. num. 16. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 34. Gutierr. de matr. cap. 21. num. 36. censent conditionem nuptias prohibentem sustineri fauore pia causa, ut si leges centum Mariæ sub conditione ne nubas, quod si nupsit applicetur pauperibus, alterius loco pio; quia à libertate ad piam causam validum est argumentum teste Euerardo in suis locis, loco à libertate ad piam causam.

11. Superest tamen triplex questio. Prima, an valida sit conditio in vltima voluntate, vel in contractu inter viuos apposta auertens ab statu clericali, vel religioso. V. g. si decesserit, vel leges alicui centum ea conditione, ne Clericus, vel Religiosus fiat? Plures, quorum meminit Sanch. & Gutierr. licet allegari censent prædictam conditionem aquæ vitare contractum inter viuos, & ab vltima voluntate reici, sicuti reicitur conditio à matrimonio carnali auertens. Primò valet argumentum à matrimonio carnali auertens. Primò valet argumentum à matrimonio carnali ad spirituale; ut latè probat Euerard. loco à matrimonio carnali ad spirituale & colligitur ex *Authent. de sanctissim. Episcop. §. sed hoc præsentem collat. 9.* vbi legatum relictum virgini maritanda conceditur religionem ingrediendi. Secundò honestissimum, & perfectissimum est ad religionem inuitare, ergo in honestum, & imperfectum erit à religione auertere. Ergo conditio auertens à religione vitoret turpis à legato reicienda est.

12. Nichilominus contraria sententia verior est, quom defendit Cobarub. 1. var. cap. 1. 9. num. 10. Mantica de coniect. vltim. volum. lib. 1. tit. 18. num. 31. Menoch. de presump. lib. 4. presump. 83. num. 1. 8. & seqq. Molina Iesuita tract. 2. disp. 207. ad finem. Sanch. disp. 34. num. 11. Gutierr. lib. 1. qq. can. cap. 21. n. 5. & de matr. cap. 21. num. 14. Ratio est, quia conditiones appositæ

apposita in contractibus, & in ultimis voluntariis licita, & honesta exequenda sunt, dum à iure non reprobantur. At prædicta conditio licita est, & honesta; quia non eo sine apponitur, vt à religione, statuto clericali donatario, vel legatario aueratur, sed vt familia conferatur & reipublica sobolis procreatio augetur. Deinde, nullibi inuenitur à iure reprobata. Nam esse in dicta *Auherent. de sanctissim. Episc. cap. religio matrimonio equiparetur*, solum est in aliquo speciali casu, neque ad alios trahenda est, cum à iure communi exorbitet. Argumentum autem à matrimonio carnali ad spirituale validum est, cum in vtroque adest finis legis, & nemini dispositio præiudicat, quod in presentia cessat; quippe finis ob quem conditio retrahens à matrimonio carnali reicitur, est, ne sobolis procreandi impedimentum præstetur, neque reipublica minuatur, qui finis in matrimonio spirituali non procedit, sed illi conuarius est. Ex alia parte lex irritans contractus sub conditione retrahente à nuptiis, prohibensque ne ultimis voluntariis apponatur, & appositam reiciens contrahentium, & testantium voluntati aduersatur. Non igitur debet ad alios casus præter expressos extendi, maxime cum religio non proprie, sed improprè, & fictione iuris matrimonium nuncupetur. Et confirmari potest ex præxi communiter recepta, qua primogenita, & meliorationes influntur ea conditione, ne succedat clericus, vel religiosus, quia non eo sine fiunt vt à religione, statuto clericali possessores auerantur, sed vt familia conferatur, vt bene notatur Gutier. *dicto cap. 25. num. 6. & de marita. num. 16. Sanch. dicta disput. 34. num. 14.* Ex his inferunt prædicti Doctores aduersus plures alias validam esse, & obseruandam dispositionem, qua pater concederet, vel legaret filiae ducenta si nuberet, & centum si religionem ingrederetur, quia non animo auerendi à religione facta est dispositio, sed quia ad onera matrimonij sustinenda plus indiget.

13. Secunda quæstio, an reiciat debeat conditio ingre-
dendi religionem legatis apposita. Vt si virginem hæredem, seu legatarium instituas ea conditione, vt religionem ingre-
datur? Negat Bar. *conf. 45. Remiald. conf. 215. à n. 17. 6.* moti ea ratione, quia prædicta conditio æquiualeat conditio-
ni nuptias non contrahendi, quæ nullatenus admittitur. Ratio namque status est nuptias omnino excludens. Nihilominus tenendum est validam, & obseruandam esse prædictam
dispositionem, quia esse religio sit status excludens nuptias,
ad testator per se, & directè non intendit. Per se namque
solum intendit incitare ad statum religionis perfectissimum.
Quod vè inde contingat hæredem, seu legatarium à nuptiis
retrahi id solum est indirectè, & consequenter. Textus autem
reprobans conditionem à nuptiis retrahentem de retractio-
ne per se, & directè loquuntur, vt videre est in *leg. quoriam
leg. cum iura. leg. de iura. leg. obtinuit. ff. de cond. & demonstrat. & §.
impugnatus in iud. de heredib. instit. Atque ita docent Cobarub.
1. *cap. 10. n. 10. Anton. Gomez. var. cap. 12. num. 78. Mol.
de iust. tract. 2. disp. 1. 07. Sanch. alii relatis. lib. 1. disp. 34. n. 15.**

14. Sed an censetur hæres, vel legatarius huic condi-
tioni satisfacere ingrediens religionem animo perseueran-
di, tamen si anno nouiciatus ante professionem exeat? Dif-
ficultate non caret, nam Paulus *leg. si quis hæredem. num. 3.
Cod. de instit. & substit. & ibi Alexand. num. 2. & leg. in substit.
tione. num. 12. vbi Immola. num. 4. ff. de vulgari. & in simili.
Bald. dicta leg. si quis hæredem. num. 7. & Salicet. num. 3.* ne-
gant satisfacere prædictæ conditioni; quia testatoris inten-
tio videtur esse, vt legatarius statum religionis assumat firmi-
ter, & perseueranter, verusque Religiosus sit; alias non dis-
poneret sub conditione absoluta religiosi status, sed sub con-
ditione probandi illum, maxime cum probatio religionis
subsequuta dimissione nihil testatoris intentioni deseruiat.
Secundo adducit Sanch. *leg. reprehendenda. 5. Cod. de instit. &
substit. vbi non requiritur perseuerantia in diuortio facta, vt
maliter retineat hæreditatem sub ea conditione sibi relicta, quia
ea conditio est turpis. Ergo si esset honesta, sicuti est re-
ligionis ingressus, perseuerantia necessaria esset.*

15. Nihilominus est si prædicta sententia satis probabi-
litate probabilior est affirmans prædictæ conditioni hære-
dem, vel legatarium satisfacere, retinereque hæreditatem,
vel legatum posse eo ipso quo bona fide, & animo perseue-
randi religionem fuerit ingressus tamen postmodum retro-
cedat: eo quod religio probata tibi non placet. Mouet quia
testator est intentionem habeat, quod hæres vel legatarius in
religione assumpta perseueret, id tamen in dispositione non
expressit, sed contentus fuit assumptione habitus religiosi,
quia ea assumptione & religionem ingreditur, & religiosus
firmiter communem loquendi modum, qui in legibus, &
dispositionibus vltimarum voluntatum spectandus est: alias
si ad perseuerantiam, seu perpetuam alstringere hæredem,
seu legatarium vellent, id exprimeret, neque vteretur verbis
vniuersalibus, & communibus ingrediendi religionem, vel
esse religiosum, sed specialibus, & expressis videlicet perseue-
randi in religione, esseque proprie religiosum, siquidem per-

seuerantia ab ingressu communiter distinguitur *ex cap. qui
post votum. de Regulari. in 6.* Ergo hæres, vel legatarius reli-
gionis habitum assumens satisfaciunt prædictæ conditioni,
ac proinde hæreditatem, vel legatum obtinebunt, quia ad
horum consecutionem solum requiritur, quod conditio ali-
quo temporis momento impleta sit. Arg. *leg. si quis hære-
dem. 7. Cod. de instit. & substit.* Et confirmari potest ex Doctri-
na D. Thom. ab omnibus recepti. 2. 2. *quest. 121. art. 4.* asse-
rentis voto ingrediendi religionem satisfaci, si animo perse-
uerandi ingrediatis, tamen postmodum ex eas, modò ex eas
ex causa rationabili; quia subintelligitur te vovere religio-
nis ingressum, qualis à iure est præscriptus; ac à iure præscri-
ptus est cum libertate egressus, si religio displiceat. Ergo simi-
liter conditio de religionis ingressu à testatore petita intelli-
genda est de ingressu prout à iure præscribitur. Non enim
præsumendum est testatorem disponere contra iuris ordi-
nem, neque verba in alia strictiori significatione iurare,
quam à iure communi sumuntur.

16. Ex his solum est primum argumentum. Ad secun-
dum *ex leg. reprehendenda, Sanch. dicta disp. 34. num. 17. fin.*
plures solutiones refert, ea mihi verior videtur vxoii reuer-
tenti ad maritum hæreditatem concedi, non quia reuertitur,
sed quia conditio diuortij ibidem postulari turpis erat, id è
que nulla, ac proinde esto non diuertisset, hæreditatem reci-
neret. Secus est in conditione ingrediendi religionem, quæ
vt pote iusta, & honesta non reicitur, sed necessario exe-
quenda est; mandatur autem executioni solo ingressu bona
fide factò, tamen postmodum egressus contingat.

17. Tertia difficultas: an subsistat conditio sub priua-
tione hæreditatis à testatore virginis posita, ne nubat extra
familiam, vel oppidum vel ne nubat ignobili: vel descendenti
ex Iudæis, Sarracenis, aliisve sanguine infectis? Alicui
posset videri reiciendam esse hanc conditionem, vt pote li-
bertati matrimonij derogantem. Si enim conditio retrahens
in totum à nuptiis reicitur, cur non eas, quæ ex parte retra-
hit? Sed prædicta conditio omnino sustinenda est, vt decidi-
tur expressè *leg. cum ita. & leg. ff. de condit. & demonstrat.* nam
vt ibidem dicitur; est quoad personas, quibuscumq; mari-
monium contrahendum est, restringatur potestas, absolute
tamen non restringitur; cum liberum sit virgini, cui est facta
ea prohibitio aliis nubere, & absque graui difficultate id præ-
stare potest, aliàs vt bene aduertunt Doctores statim referen-
di, esset matrimonij plena, & integra prohibitio, & reicienda.
Atque ita docent Acolta *in leg. cum iura. §. si arbitratu ampliat.
8. num. 1. Molin. tract. 2. disp. 27. circa finem. Sanch. lib. 1. disp.
34. num. 39. Gutier. cap. 21. num. 40. & 41.* Prædictæque con-
ditio prohibens nuptias extra oppidum, extra familiam, vel
cum ignobili, aut ex sanguine infecto non solum de primis,
sed de secundis, & reliquis nuptiis intelligenda est; quippe
in omnibus eadem ratio procedit, ne scilicet testatoris bona
extraneis, vel sanguine infectis deueniant: vt docuit Pelæz.
*de mar. 1. p. 9. §. 1. num. 36. Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 42. Gutier.
de mar. cap. 21. num. 41.* Proceditque dummodò matrimo-
nium validum sit, esto non fuerit consummatum: quia satis est
consummari potuisse, vt notatur prædicti Doctores.

Neque ratio dubitanti viget, nam conditio retrahens à nu-
ptiis non iure naturali, sed positio ab vltimis voluntariis
reicitur. At ius posituum solum reicit conditionem à nu-
ptiis absolute retrahentem, non vè retrahentem à nuptiis
singularibus, & determinatis. Ergo hæc conditio reici-
cienda non est. Ratio autem quare non reiciatur conditio
retrahens à nuptiis determinatis, bene tamen à nuptiis ab-
solute, ea est, quia ex prohibitione absoluta nuptiarum impe-
ditur sobolis procreatio, & reipublicæ augmentum, sed non
ex prohibitione aliquarum nuptiarum. Ad hæc prohibi-
tionem specialem vtilem esse testatori, secus generalem, &
absolutam.

18. Ex his inferitur sustinendam esse conditionem prohi-
bentem nuptias pro aliquo determinato tempore, modò non
sit ita longum, vt eo transacto commode matrimonium in-
ueniri non possit, aliàs esset prohibitio perpetua, sicuti defi-
nitur in *leg. sed si hoc. §. fin. ff. de condit. & demonstrat.* & tradit
aliis relatis Acolta *in dicta leg. cum iura. §. si arbitratu limit. 8.
à num. 1. Mantica de comest. vltim. volunt. lib. 1. tit. 19.
num. 9. Henriq. lib. 11. de mar. cap. 6. num. 6. Sanch. disp. 34.
num. 6. Gutier. cap. 21. num. 37.* Nam cum nuptiæ non nisi
consulto celebrandæ sint, merito ius permittit pro aliquo
tempore interdicti, ne absque matris consideratione fiant.
Quod autem tempus moderatum sit à iudicis relinquitur,
penes quem erit nimis latum restringere, & quod est mo-
deratum approbare, vt bene docent Sanch. & Gutier. *supra.*
Illud certum est, prohibitionem nuptiarum vsque ad ætatem 25
annorum iustam esse, quia ea dilatio à iure approbata est, vt
tradunt Mantica. Henriq. Sanch. & Gutier. *loc. alleg.*